

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2017. gada 13. septembrī *

Valsts pienākumu neizpilde – Valsts atbalsts – Lēmums 2011/678/ES – Valsts atbalsts transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) skrīninga liellopiem finansēšanai – Ar iekšējo tirgu nesaderīgs atbalsts – Atgūšanas pienākums – Neizpilde

Lieta C-591/14

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 108. panta 2. punkta otrajai daļai, ko 2014. gada 19. decembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *J.-F. Brakeland*, *B. Stromsky*, *S. Noë* un *H. van Vliet*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Beļģijas Karalisti, ko pārstāv *C. Pochet* un *L. Van den Broeck*, kā arī *J.-C. Halleux*, pārstāvji, kuriem palīdz *L. Van den Hende* un *J. Charles*, *avocats*,

atbildētāja.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), K. Vajda [*C. Vajda*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretāre V. Džakobo-Peironnela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 8. decembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 30. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, noteiktajos termiņos neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai no atbalsta saņēmējiem atgūtu valsts atbalstu, kas Komisijas 2011. gada 27. jūlija Lēmuma 2011/678/ES par valsts atbalstu transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) skrīninga liellopiem finansēšanai, kuru īstenojusi Beļģija (valsts atbalsts C 44/08 (ex NN 45/04)) (OV 2011, L 274, 36. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), 1. panta 3. un 4. punktā ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, un noteiktajā termiņā neinformējot Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šī lēmuma prasības, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi LESD 288. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2.–4. pantā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 2 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 14. pantā “Atbalsta atgūšana” ir paredzēts:

“1. Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja (turpmāk – “atgūšanas lēmums”). Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu [Savienības] tiesību vispārēju principu.

2. Atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus, kas aprēķināti pēc atbilstīgas likmes, ko nosaka Komisija. Procenti maksājami no dienas, kad nelikumīgais atbalsts nodots saņēmēja rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai.

3. Neskarot nevienu Eiropas [Savienības] Tiesas nolēmumu saskaņā ar [LESD 278.] pantu, atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sāks izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot [Savienības] tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus.”

TSE pamatnostādnes

- 3 Eiropas Kopienų Komisija 2002. gadā pieņēma Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu saistībā ar TSE testiem, atrastiem beigtiem dzīvniekiem un kautuvju atkritumiem (OV 2002, C 324, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “TSE pamatnostādnes”). Šo pamatnostādņu 23.–25. punktā ir paredzēts:

“23. Lai veicinātu tādu pasākumu īstenošanu, kuru mērķis ir cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzība, Komisija ir nolēmusi arī turpmāk atļaut valsts atbalstu, ar kuru tiek segti līdz pat 100 % no TSE testēšanas izmaksām, piemērojot lauksaimniecības pamatnostādņu 11.4. punktā norādītos principus.

24. Tomēr, sākot no 2003. gada 1. janvāra, ciktāl tas attiecas uz obligātu GSE pārbaudi liellopiem, kuri nokauti cilvēku uzturam, kopējais tiešais un netiešais atbalsts, ietverot Kopienas maksājumus, nedrīkst pārsniegt EUR 40 par testu. Testēšanas pienākums var balstīties uz Kopienas vai valsts tiesību aktiem. Šī summa attiecas uz kopējām testēšanas izmaksām, ietverot: testu komplektu, paraugu ņemšanu, transportēšanu, testēšanu, uzglabāšanu un iznīcināšanu. Šo summu nākotnē var samazināt, ja samazināsies testēšanas izmaksas.

25. Valsts atbalsts TSE testēšanas izmaksu segšanai tiek izmaksāts uzņēmējam, kura teritorijā ir jāņem paraugi testēšanas nolūkiem. Tomēr, lai atvieglotu šāda atbalsta pārvaldi, atbalstu var izmaksāt laboratorijai ar noteikumu, ka tā var pierādīt, ka visa valsts atbalsta summa ir pārskaitīta uzņēmējam. Katrā ziņā valsts atbalstam, ko tieši vai netieši ir saņēmis uzņēmējs, kura teritorijā ir jāņem paraugi testēšanas nolūkiem, ir jāatspoguļojas attiecīgi zemākās cenās, ko prasa minētais uzņēmējs.”

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 4 2001.–2006. gadā Beļģijas Karaliste sedza visas vai daļu no transmisīvās sūkļveida encefalopātijas skrīninga liellopiem (turpmāk tekstā – “GSE testi”) izmaksām.
- 5 Laikposmā no 2001. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim GSE testu izmaksas pilnībā finansēja Valsts kase.
- 6 No 2002. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 30. jūnijam šo testu izmaksas priekšfinansējuma veidā sedza *Bureau d'intervention et de restitution belge* [Beļģijas Intervences un kompensāciju birojs] (BIRB), federāla valsts iestāde ar juridiskas personas statusu.
- 7 No 2004. gada 1. jūlija līdz 30. novembrim GSE testus finansēja *Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire* [Pārtikas aprites nekaitīguma federālā aģentūra] (AFSCA), valsts iestāde ar juridiskas personas statusu.
- 8 Pēc saņemtajām sūdzībām Komisija 2004. gada 27. janvārī nosūtīja Beļģijas Karalistei informācijas pieprasījumu saistībā ar GSE testu finansēšanas pasākumiem. Beļģijas iestādes uz šo pieprasījumu atbildēja 2004. gada 6. februārī un 14. maijā.
- 9 Ar 2004. gada 23. janvāra vēstuli Beļģijas Karaliste paziņoja Komisijai par atbalsta pasākumu, kas paredzēts GSE skrīninga dzīvniekiem izmaksu segšanai. Ar šo pasākumu bija paredzēts priekšfinansējuma veidā segt GSE testu izmaksas, un to summu vēlāk bija paredzēts atmaksāt ar parafiskālām nodevām. Saskaņā ar Beļģijas Karalistes sniegtajiem paskaidrojumiem paziņotais finansēšanas mehānisms ir tikai pārstrādāts karaļa dekrēta projekts, ko Komisija bija apstiprinājusi 2001. gadā, bet kas tomēr netika ieviests. Tā kā paziņotais pasākums jau bija īstenots, tas tika reģistrēts nepaziņoto atbalstu reģistrā ar numuru NN 45/04.
- 10 2004. gada 16. septembrī Beļģijas iestādes informēja par jaunu karaļa dekrēta projektu, kas bija kļuvis par *arrêté royal du 15 octobre 2004 relatif au financement du dépistage des encéphalopathies spongiformes transmissibles chez les animaux* [Karaļa 2004. gada 15. oktobra dekrētu par transmisīvās sūkļveida encefalopātijas skrīninga liellopiem finansēšanu] (2004. gada 8. novembra *Moniteur belge*, 75290. lpp.). Šajā dekrētā bija paredzēta atlīdzības sistēma EUR 10,70 apmērā par vienu liellopu, kas atvests kaušanai.
- 11 Ar 2008. gada 26. novembra vēstuli Komisija informēja Beļģijas Karalisti par savu lēmumu uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru.
- 12 Apstrīdētā lēmuma 121. apsvērumā Komisija norādīja, ka Beļģijas Karaliste laikposmā no 2003. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 30. jūnijam ir pārsniegusi GSE testu finansēšanas ietvaros atļauto maksimālo atbalsta summu, kas TSE pamatnostādņēs ir noteikta EUR 40 par vienu testu. Komisija precizēja, ka atbalsta summa, kas pārsniedza minēto atļauto maksimālo summu, bija novērtēta EUR 6 619 810,74 apmērā.

- 13 Minētā lēmuma 92. apsvērumā Komisija norādīja, ka “[..] pasākumi, kurus finansē no valsts līdzekļiem, tostarp iemaksām, rada selektīvu priekšrocību lauksaimniekiem, lopkautuvēm un citām vienībām, kuras pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kas iegūti no liellopiem un kuriem ir veiktas obligātas GSE pārbaudes saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem, jo tie atvieglo izmaksas, kas jāsedz to saņēmējiem. Šīs priekšrocības netiek piešķirtas, izmantojot tiešus maksājumus, bet gan valsts iestādēm uzņemoties GSE testu izmaksu segšanu, apmaksājot testu izmaksas tieši laboratorijām, kas tos veic pēc lopkautuvju pieprasījuma un rēķinus izraksta AFSCA”.
- 14 Apstrīdētā lēmuma 99. un 100. apsvērumā Komisija norādīja, pirmkārt, ka GSE testu finansēšana, izmantojot iemaksas, ir priekšrocība, kuru finansē no valsts līdzekļiem, par labu lauksaimniekiem, lopkautuvēm un citām vienībām, kas pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kuri iegūti no liellopiem un ir pakļauti obligātai GSE pārbaudei saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem, un, otrkārt, ka uz šo priekšrocību ir attiecināms LESD 107. panta 1. punkts. Vispirms norādīdama, ka Beļģijas Karaliste nav tai paziņojusi šo atbalstu, šī iestāde norādīja, ka minētais atbalsts ir nelikumīgs.
- 15 Apstrīdētā lēmuma 126.–128. apsvērumā Komisija saistībā ar laikposmā no 2003. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 30. jūnijam izmaksāto atbalstu izvērtēja atbalsta atgūšanas sistēmu, izmantojot iemaksas, kas tiek iekasētas AFSCA finansēšanai, kuru bija ierosinājusi Beļģijas Karaliste, kas norādīja, ka šīs vispārējās pieejas izmantošanas iemesls ir tāds, ka praksē ir grūti veikt šī atbalsta individuālu atgūšanu.
- 16 Apstrīdētā lēmuma 129. apsvērumā Komisija uzsvēra, ka Beļģijas Karalistes šādi īstenotā atbalsta atgūšanas sistēma neatbilst prasībām saistībā ar nelikumīga vai ar iekšējo tirgu nesaderīga atbalsta atgūšanu, jo pretēji Tiesas pastāvīgajai judikatūrai tajā šī atbalsta faktiskajam saņēmējam nav noteikts pienākums pašam kompensēt priekšrocību, kas tam bija tirgū attiecībā, salīdzinot ar tā konkurentiem.
- 17 Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, Komisija apstrīdētajā lēmumā, kas Beļģijas Karalistei tika paziņots 2011. gada 28. jūlijā, noteica šādi:

“1. pants

1. Pasākumi, kas finansēti, izmantojot atlīdzības, nav uzskatāmi par atbalstu.
2. GSE testu finansējums, izmantojot valsts līdzekļus, ir uzskatāms par atbalstu, kas saderīgs ar iekšējo tirgu par labu lauksaimniekiem, lopkautuvēm un citām vienībām, kas pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kuri iegūti no liellopiem un ir pakļauti obligātiem GSE testiem laikposmā no 2001. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim un laikposmā no 2004. gada 1. jūlija līdz 2005. gada 31. decembrim.
3. GSE testu finansējums, izmantojot valsts līdzekļus laikposmā no 2003. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 30. jūnijam, ir uzskatāms par atbalstu, kas ir saderīgs ar iekšējo tirgu, par labu lauksaimniekiem, lopkautuvēm un citām vienībām, kas pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kuri iegūti no liellopiem un ir pakļauti obligātiem GSE testiem, kas izmaksā mazāk par 40 euro par vienu testu. Summas, kas pārsniedz 40 euro par vienu testu, nav saderīgas ar iekšējo tirgu un ir jāatmaksā, izņemot atbalstu, kas piešķirts konkrētiem projektiem, kuri šā atbalsta piešķiršanas brīdī atbilda visiem nosacījumiem, kas paredzēti piemērojamajā *de minimis* regulā.
4. Beļģija laikposmā no 2001. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 30. jūnijam ir nelikumīgi īstenojusi atbalstu GSE testu īstenošanai, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu.

2. pants

1. Beļģija veic vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem 1. panta 3. un 4. punktā minēto nelikumīgo un nesaderīgo atbalstu.

2. Atgūstamajā atbalstā ir iekļauti procenti, kurus aprēķina, sākot no dienas, kad atbalsts nodots saņēmēju rīcībā, līdz atbalsta atmaksāšanas dienai.

3. Procentus aprēķina gan parāda pamatsummai, gan procentiem saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti V nodaļā [Komisijas 2004. gada 21. aprīļa] Regulā (EK) Nr. 794/2004 [, ar ko īsteno Padomes Regulu Nr. 659/1999 (OV 2004, L 140, 1. lpp.)].

4. Atgūšana notiek nekavējoties atbilstīgi valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām, ar nosacījumu, ka tās pieļauj tūlītēju un efektīvu šā lēmuma izpildi.

3. *pants*

Lēmuma 1. panta 3. un 4. punktā minētā atbalsta atgūšana ir tūlītēja un faktiska.

Beļģija nodrošina, lai šis lēmums tiktu īstenots četros mēnešos pēc tā paziņošanas dienas.

4. *pants*

1. Divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma paziņošanas Beļģija iesniedz Komisijai šādu informāciju:

- a) to atbalsta saņēmēju saraksts, kuri saņēma 1. panta 3. un 4. punktā minēto atbalstu, kā arī atbalsta summa, kas nodota katra saņēmēja rīcībā;
- b) kopējā summa (pamatsumma plus atgūšanas procenti), kas jāatgūst no atbalsta saņēmējiem;
- c) šā lēmuma izpildei jau pieņemto vai paredzēto pasākumu sīks apraksts;
- d) dokumenti, kas pierāda, ka saņēmēji ir brīdināti par atbalsta atmaksāšanu.

2. Beļģija informē Komisiju par to, kā tiek īstenoti valsts pasākumi, kas pieņemti, lai īstenotu šo lēmumu līdz 1. panta 3. un 4. punktā minētā atbalsta pilnīgai atgūšanai.

3. Pēc 1. punktā minētajiem diviem mēnešiem Beļģija pēc Komisijas pieprasījuma iesniedz ziņojumu par jau veiktajiem un plānotajiem pasākumiem šā lēmuma izpildei. Šajā ziņojumā norāda arī sīku informāciju par atbalsta summām un atgūšanas procentiem, ko atbalsta saņēmēji jau ir atmaksājuši.

5. *pants*

Šis lēmums ir adresēts Beļģijas Karalistei.”

Pirmstiesas procedūra

- 18 2011. gada 27. septembrī Beļģijas Karaliste informēja Komisiju par to, ka tā nepiekrīt apstrīdētajam lēmumam.
- 19 Vispirms tā norādīja, ka turpina uzstāt, ka valsts veiktā GSE testu izmaksu finansēšana nav valsts atbalsts, jo “nepastāv neviens Savienības tiesību noteikums, kas liktu dalībvalstīm pilnībā vai daļēji atgūt GSE testu izmaksas no saimnieciskās darbības subjektiem, it īpaši no tiem subjektiem, kas darbojas lauksaimniecības nozarē”. Turpinājumā Beļģijas Karaliste uzsvēra nozīmi, kāda ir izmeklēšanai, ko konkurences iestādes gatavojas veikt saistībā ar aizdomām par laboratoriju īstenotajām pretkonkurences darbībām saistībā ar GSE testiem.

- 20 Attiecībā uz apstrīdētā lēmuma izpildi tā norādīja, ka, ņemot vērā to personu plašo loku, kuras apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir norādītas kā nelikumīgā un ar iekšējo tirgu nesaderīgā atbalsta saņēmējas, proti, lauksaimnieki, lopkautuves un citas vienības, kas pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kuri iegūti no liellopiem un ir pakļauti obligātiem GSE testiem, nav iespējams “noteikt objektīvu saistību starp dzīvnieku [, attiecībā uz kuru veikts GSE tests] un atbalsta saņēmējiem visos posmos līdz pat galaprodukta pārdošanai”.
- 21 Visbeidzot Beļģijas Karaliste norādīja, ka katrā ziņā būtu bijis pietiekami vienlīdzīgi sadalīt minētā atbalsta summu starp sešām attiecīgajām nozarēm (audzētāji, dzīvu dzīvnieku tirgotāji, kautuves, produktu ražošana un pārstrāde, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība) un izdalīt to ar saimnieciskās darbības subjektu skaitu katrā no šīm nozarēm, lai varētu konstatēt, ka šis atbalsts atbilstoši *de minimis* noteikumam nav jāatgūst.
- 22 2012. gada 18. jūlijā Komisija norādīja Beļģijas Karalistei, ka atbalsta saņēmējs “ir uzņēmējs, kuram ir pienākums veikt GSE testu un kuram kautuve aprēķina viņa maksājamo atlīdzību par GSE testu izmaksām” un ka šai dalībvalstij ir “jāpārbauda, vai attiecīgajā laikposmā labuma guvēji individuāli no GSE testa viņu dzīvniekiem pakalpojuma saņemšanas bija saņēmuši nesaderīgu atbalstu (tas ir, tādu, kas ir lielāks par EUR 40), pārsniedzot *de minimis*”. Šajā ziņā Komisija piedāvāja aprēķina metodi, saskaņā ar kuru, pieņemot, ka cits atbalsts nav piešķirts, *de minimis* summa tiek dalīta ar summu, kas pārsniedz robežvērtību EUR 40, iegūstot GSE testu skaitu uz uzņēmēju, virs kura atbalsts pārsniegtu pieļaujamās robežvērtības.
- 23 Pēc vairākkārtējas vēstuļu apmaiņas, it īpaši par aprēķina metodi, lai noteiktu atgūstamā atbalsta summu, Komisija, uzskatīdama, ka Beļģijas Karaliste nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu apstrīdētā lēmuma prasības, ar 2014. gada 19. decembra prasības pieteikumu nolēma celt šo prasību.
- 24 Pēc tam, kad tika celta šī prasība, Eiropas Savienības Vispārējā tiesa ar 2015. gada 25. marta spriedumu Beļģija/Komisija (T-538/11, EU:T:2015:188) noraidīja prasību atcelt tiesību aktu, ko Beļģijas Karaliste iepriekš bija cēlusi saistībā ar apstrīdēto lēmumu. Ar 2016. gada 30. jūnija spriedumu Beļģija/Komisija (C-270/15 P, EU:C:2016:489) Tiesa noraidīja Beļģijas Karalistes apelācijas sūdzību par šo Vispārējās tiesas spriedumu.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 25 Komisija norāda, ka četru mēnešu laikā pēc apstrīdētā lēmuma paziņošanas, t.i., vēlākais līdz 2011. gada 28. novembrim, nav veikta nekāda attiecīgā atbalsta atgūšana un Beļģijas Karaliste turklāt nav arī iesniegusi pierādījumus, ka tai pilnīgi nebija iespējams izpildīt apstrīdēto lēmumu.
- 26 Šajā ziņā Komisija norāda, ka pretēji Beļģijas Karalistes apgalvotajam apstrīdētais lēmums ļauj noteikt nelikumīgā un ar iekšējo tirgu nesaderīgā atbalsta saņēmējus. Proti, šis lēmums neattiecoties vispārīgi uz lauksaimniekiem, lopkautuvēm un citām vienībām, kas pārstrādā, apstrādā, pārdod vai tirgo produktus, kuri iegūti no liellopiem, bet tajā esot precizēts, ka šo personu vidū par minētā atbalsta saņēmējiem ir uzskatāmas personas, kurām ir jāveic GSE pārbaude un kurām minētais atbalsts ir ļāvis samazināt to ražošanas izmaksas.
- 27 Līdz ar to nelikumīgā un ar iekšējo tirgu nesaderīgā atbalsta faktiskie saņēmēji vairumā gadījumu, un nepastāvot īpašiem apstākļiem, esot primārie ražotāji, tomēr citos apstākļos un atkarībā no konkrētā gadījuma tie varētu būt arī lopkautuve vai vienība, kas ir pārstrādājusi vai apstrādājusi dzīvnieku, vai arī vienība, kas ir pārdevusi vai tirgojusi produktus, kuri iegūti no liellopiem.

- 28 Šī iestāde piebilst, ka visā vēstuļu apmaiņas ar Beļģijas Karalisti laikā tā nepārtraukti bija ieteikusi praktiskas un realizējamās metodes apstrīdētā lēmuma īstenošanai un, pretēji šīs valsts apgalvojumiem, tās nostāja attiecībā uz personām, kuras šī lēmuma izpratnē būtu jāuzskata par tā atbalsta saņēmējām, kas ir ticis atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, nekad nav mainījusies.
- 29 Tā uzsver, ka Beļģijas Karaliste nevar atsaukties uz *de minimis* regulām, jo tā nav noteikusi atbalsta individuālos saņēmējus, un tādējādi tā nevar, pirmkārt, pierādīt, ka šī atbalsta kopējā summa faktiski nepārsniedz minētajās regulās atļauto robežvērtību, un, otrkārt, pierādīt, ka ir izpildīti visi pārējie šajās regulās paredzētie nosacījumi.
- 30 Komisija piebilst, ka Beļģijas Karaliste kļūdaini norāda uz pilnīgu neiespējamību izpildīt apstrīdēto lēmumu un kļūdaini apgalvo, ka visā procedūras laikā tā ir izrādījusi ļoti lielu lojalitāti, lai gan šī valsts nepārtraukti bija iebildusi pret apstrīdētā lēmuma izpildi, izvirzot tam pretēju argumentāciju.
- 31 Atbildot Beļģijas Karaliste, pirmkārt, apgalvo, ka GSE testu finansēšanu nevar kvalificēt par valsts atbalstu, jo pienākuma veikt šos testus pamatā ir sabiedrības veselības aizsardzība un tādējādi tos nevar uzskatīt par slogu, kas parasti jāsedz no uzņēmuma budžeta.
- 32 Otrkārt, tā apgalvo, ka pastāv pamatota pārliecība, ka *de minimis* robežvērtības nav pārsniegtas, un tādēļ tā nekādi nav pārkāpusi no apstrīdētā lēmuma izrietošos pienākumus. Šajā ziņā šī dalībvalsts norāda, ka, tā kā GSE ir slimība, kas ietekmē visu pārtikas ķēdi, sākot no ražošanas posma līdz galaprodukta pārdošanas posmam, nav iespējams konstatēt objektīvu saikni starp testēto dzīvnieku un dažādajiem saņēmējiem visos galaprodukta ražošanas un pārdošanas posmos. Tas ir iemesls, kādēļ minētā dalībvalsts, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma, it īpaši tā 92. apsvēruma, ir vienmēr apgalvojusi, ka GSE testu izmaksas ir jāsadala starp sešām ekonomikas nozarēm, kurām ir saistība ar liellopu gaļu, vēl jo vairāk tādēļ, ka, ja atgūstamais atbalsts tiktu vienādās daļās sadalīts starp šīm nozarēm, priekšrocības vidējais apmērs uz katru saņēmēju un nozari būtu ievērojami zemāks par *de minimis* robežvērtībām un tādēļ nebūtu pamatoti prasīt, lai valsts izpildītu ļoti sarežģītus uzdevumus, kas acīmredzami nebūtu lietderīgi.
- 33 Beļģijas Karaliste piebilst, ka pārbaudīt, vai *de minimis* robežvērtības ir pārsniegtas saistībā ar katru atbalsta saņēmēju, katrā ziņā ir iespējams tikai tad, ja apstrīdētais lēmums ļauj efektīvi noteikt minētos saņēmējus, kas šajā gadījumā tā nav.
- 34 Šajā ziņā tā norāda uz nekonsekvenci apstrīdētajā lēmumā, kas neļauj noteikt, vai nelikumīgais un nesaderīgais atbalsts ir jāatgūst tikai no dzīvnieka īpašnieka vai no visiem saimnieciskās darbības subjektiem, kuri darbojas šajā lēmumā norādītajās nozarēs. Šīs nekonsekvences dēļ minētais lēmums ir uzskatāms vai nu par spēkā neesošu, vai arī par tādu, ko nav iespējams izpildīt.
- 35 Šajā ziņā šī dalībvalsts norāda, ka tai nevar pārmet, ka tā nav lojāli sadarbojusies ar Komisiju, jo tikai vispārīgas metodes pielietošana, kuru šī dalībvalsts uzskatīja par piemērotu apstrīdētā lēmuma izpildei, varēja nodrošināt šādu izpildi, bet Komisija to nebija atļāvusi, ciktāl tā nepārtraukti bija sniegusi dažādus paskaidrojumus attiecībā uz nelikumīgā un par nesaderīgu ar iekšējo tirgu atzītā atbalsta noteikšanu.

Tiesas vērtējums

- 36 Vispirms ir jānorāda, kā savu secinājumu 55. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, ka Beļģijas Karaliste nav apstrīdējusi ne to, ka attiecībā uz finansējumu, kas apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. un 4. punktā kvalificēts kā atbalsts, nav veikti nekādi atgūšanas pasākumi, ne to, ka šā lēmuma 4. pantā minētā informācija Komisijai nav nosūtīta noteiktajos termiņos.

- 37 Līdz ar to ir jāizvērtē aizstāvības pamati, ko Beļģijas Karaliste ir izvirzījusi, lai pamatotu šī lēmuma neizpildi.
- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, izņemot gadījumus, kad atgūšanas lēmums ir atcelts saskaņā ar LESD 263. pantu, vienīgais pamats, uz ko var atsaukties dalībvalsts aizstāvībai pret prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, ko Komisija cēlusi, pamatojoties uz LESD 108. panta 2. punktu, ir pamats par pilnīgu neiespējamību izpildīt tai adresēto lēmumu (skat. spriedumu, 2015. gada 9. jūlijs, Komisija/Francija, C-63/14, EU:C:2015:458, 48. punkts un tajā minētā judikatūra) un pamats par atgūšanas lēmuma neesamību, kas nozīmē, ka minētajā lēmumā ir pieļautas rupjas un acīmredzamas kļūdas (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 2013. gada 10. oktobris, Komisija/Itālija, C-353/12, nav publicēts, EU:C:2013:651, 43. punkts, un 2001. gada 22. marts, Komisija/Francija, C-261/99, EU:C:2001:179, 19. punkts).
- 39 Attiecībā uz argumentu par GSE testu finansēšanas kļūdainu kvalificēšanu par valsts atbalstu pietiek konstatēt, ka ar šo argumentu patiesībā tiek apstrīdēta valsts atbalsta esamība kā tāda un līdz ar to – apstrīdētā lēmuma spēkā esamība, tomēr neapgalvojot, ka šis lēmums ir spēkā neesošs. Tādējādi minētais arguments var tikt izvirzīts tikai prasības atcelt tiesību aktu procesuālajā ietvarā, kas paredzēts LESD 263. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, Komisija/Francija, C-37/14, nav publicēts, EU:C:2015:90, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Katrā ziņā ir jānorāda, ka šis pats arguments jau ir ticis izvērtēts un noraidīts 79.–81. punktā 2015. gada 25. marta spriedumā Beļģija/Komisija (T-538/11, EU:T:2015:188), ar kuru Vispārējā tiesa noraidīja prasību atcelt tiesību aktu, ko Beļģijas Karaliste bija vērsusi pret apstrīdēto lēmumu, un šo spriedumu apstiprināja arī Tiesa savā 2016. gada 30. jūnija spriedumā Beļģija/Komisija (C-270/15 P, EU:C:2016:489).
- 41 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka arguments par GSE testu finansēšanas kļūdainu kvalificēšanu par valsts atbalstu ir nepieņemams.
- 42 Attiecībā uz Beļģijas Karalistes argumentu, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums ir spēkā neesošs un kurš izvirzīts gadījumā, ja attiecīgais atbalsts būtu jāatgūst tikai no lauksaimniekiem, ir jānorāda, ka gan šī lēmuma 90., 92. un 99. apsvērumā, gan tā 1. panta 3. punktā kā atbalsta saņēmēji ir norādītas personas, kurām bija pienākums veikt obligātu GSE testu.
- 43 No tā izriet, ka apstrīdētais lēmums, pat ja atbalsta saņēmēji tajā nav precīzāk noteikti, pamatojoties uz konkrētu nozari vai citām objektīvām iezīmēm, kas nav iepriekšējā punktā minētās, tomēr ļauj noteikt nelikumīgā un ar iekšējo tirgu nesaderīgā atbalsta saņēmējus, neierobežojot šos saņēmējus tikai ar lauksaimniekiem. Līdz ar to šo lēmumu nevar uzskatīt par spēkā neesošu.
- 44 Attiecībā uz argumentu par grūtībām noteikt attiecīgā atbalsta faktiskos saņēmējus, kas ir izvirzīts gadījumam, ja pienākums atgūt šo atbalstu nebūtu ierobežots tikai ar lauksaimniekiem, ir jāatgādina, ka ar bažām par nepārvarāmām iekšējām grūtībām, kas tostarp saistītas ar katra attiecīgā uzņēmuma situācijas izvērtēšanu saistībā ar nelikumīgā atbalsta atgūšanu vai ar plašo atbalsta shēmas piemērojamību valsts ražošanas struktūrās, nevar pamatot to, ka dalībvalsts neievēro tai Savienības tiesībās paredzētos pienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 1. aprīlis, Komisija/Itālija, C-99/02, EU:C:2004:207, 22. un 23. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 45 Šajā gadījumā Beļģijas Karaliste nav pierādījusi, ka tai nebija iespējams praktiski noteikt attiecīgā atbalsta faktiskos saņēmējus. Tā, piemēram, varēja vērsties pie laboratorijām vai uzņēmumiem, kuru teritorijā tika ņemti paraugi GSE testu veikšanai un kuri ir TSE pamatnostādņu 25. punktā minētas vienības, lai noteiktu pārējos saimnieciskās darbības subjektus, kam tika novirzīts minētais atbalsts.

- 46 Attiecībā uz argumentu par *de minimis* robežvērtību nepārsniegšanu ir jāatgādina, ka, lai noteiktu valsts atbalsta saņēmēju, ir jānosaka uzņēmumi, kuri faktiski bija guvuši labumu no šī atbalsta (spriedumi, 2003. gada 3. jūlijs, Beļģija/Komisija, C-457/00, EU:C:2003:387, 55. punkts, kā arī 2016. gada 21. decembris, Komisija/Aer Lingus un Ryanair Designated Activity, C-164/15 P un C-165/15 P, EU:C:2016:990, 90. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā judikatūrā ir izslēgta iespēja aprēķināt atgūstamā atbalsta summu, vienādi sadalot šī atbalsta kopējo summu starp apstrīdētajā lēmumā minētajām ekonomikas nozarēm, kā to ir ierosinājusi Beļģijas Karaliste, lai pierādītu *de minimis* robežvērtību nepārsniegšanu.
- 47 Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai arī Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā atbalsta atgūšanas pienākuma neizpilde, sniedzot Tiesai visu nepieciešamo informāciju, lai tā varētu pārbaudīt, vai šī pienākumu neizpilde pastāv, bez tiesībām pamatoties uz jebkādu prezumpciju, attiecīgajai dalībvalstij savukārt, ja ir ticis pierādīts daļas vai visa attiecīgā atbalsta neatgūšanas fakts, ir jāpamato, kādēļ atsevišķu saņēmēju gadījumā šī atgūšana nav nepieciešama (spriedums, 2015. gada 12. februāris, Komisija/Francija, C-37/14, nav publicēts, EU:C:2015:90, 71. punkts). Izņemot aprēķina metodi, kuras piemērošana atbilstoši iepriekšējā punktā minētajai judikatūrai ir izslēgta, Beļģijas valdība nav sniegusi nekādas precīzas un konkrētas norādes, kas ļautu uzskatīt, ka attiecīgo atbalsta saņēmēju gadījumā ir ievērotas *de minimis* robežvērtības.
- 48 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jāatzīst, ka, neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai no atbalsta saņēmējiem atgūtu valsts atbalstu, kas apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. un 4. punktā ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, un neinformējot Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šī lēmuma prasības, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi LESD 288. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2.–4. pantā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un Beļģijas Karalistei spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai no atbalsta saņēmējiem atgūtu valsts atbalstu, kas Komisijas 2011. gada 27. jūlija Lēmuma 2011/678/ES par valsts atbalstu transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) skrīninga liellopiem finansēšanai, kuru īstenojusi Beļģija (valsts atbalsts C 44/08 (ex NN 45/04), 1. panta 3. un 4. punktā ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, un neinformējot Eiropas Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šī lēmuma prasības, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi LESD 288. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2.–4. pantā paredzētos pienākumus;
- 2) Beļģijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]